

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ŪKIO SUBJEKTŲ, PERKANČIŲ–PARDUODANČIŲ ŽALIĄ PIENĄ IR PREKIAUJANČIŲ
PIENO GAMINIAIS, NESĄŽININGŲ VEIKSMŲ DRAUDIMO ĮSTATYMO NR. XII-1907 PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
NR. XVP-395
DERINIMO PAŽYMA**

Eil. nr.	Institucijos pavadinimas (rašto data ir Nr.)	Pastabos ir pasiūlymai	Paaškinimai dėl pastabų
1.	Ekonomikos ir inovacijų ministerijos 2025-07-03 raštas Nr. 3-2084; 2025-07-10 raštas Nr. 3-2191	Įstatymo projekto 3 straipsnio 2 dalies 5 punktas nustato, kad draudžiama <...> pirkti žalią pieną <...>, kurio sudėtis ir kokybė nėra įvertinti Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro nustatyta tvarka juridiniame asmenyje – valstybės valdomoje akredituotoje laboratorijoje. Atkreiptinas dėmesys, kad toks reguliavimas, t. y. išimtinių teisių teikti paslaugas suteikimas konkretiems ūkio subjektams ar jų grupei, gali diskriminuoti kitus ūkio subjektus, kurie norėtų ir galėtų teikti tokias paslaugas rinkoje. Atsižvelgiant į tai, minėta Įstatymo projekto nuostata turėtų būti suderinta su Lietuvos Respublikos Konstitucijos 46 straipsnio nuostata dėl ūkinės veiklos laisvės užtikrinimo bei Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio nuostata, numatančias pareigą viešojo administravimo subjektams užtikrinti sąžiningos konkurencijos laisvę.	Neatsižvelgta Reikalavimas pirkti žalią pieną iš Lietuvos Respublikoje registruoto žalio pieno pardavėjo, parduodančio savo pagamintą pieną, kurio sudėtis ir kokybė yra įvertinta valstybės valdomoje akredituotoje laboratorijoje, yra pagrįstas ir proporcingas, nes tokios žalio pieno supirkimo sistemos galiojimo metu (Lietuvoje ji galioja daugiau kaip 20 metų) sukaupta patirtis parodė, kad toks reglamentavimas užtikrina nešališkus tyrimus ir skaidrią tyrimų sistemą, leidžiančią vartotojams tiekti kokybiškus ir saugius pieno produktus, plėtoti eksportą. Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas, išnagrinėjęs konstitucinės justicijos bylą Nr. 11/2016 ir 2020 m. vasario 6 d. priėmęs nutarimą Nr. KT22-N1/2020 „Dėl Lietuvos Respublikos ūkio subjektų, perkančių–parduodančių žalią pieną ir prekiaujančių pieno gaminiais, nesąžiningų veiksmų draudimo įstatymo atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ (toliau – Konstitucinio Teismo nutarimas), konstatavo, kad ši Lietuvos Respublikos ūkio subjektų, perkančių ir parduodančių žalią pieną, nesąžiningų veiksmų draudimo įstatymo (toliau – Pieno įstatymas) nuostata neprieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijai, kad nėra pagrindo teigti, jog šio įstatymo 3 straipsnyje (kur nurodytas reikalavimas pirkti žalią pieną iš Lietuvos Respublikoje registruoto žalio pieno pardavėjo, parduodančio savo pagamintą žalią pieną, kurio sudėtis ir kokybė yra įvertinta valstybės valdomoje akredituotoje laboratorijoje) nustatytu teisiniu reguliavimu yra pažeidžiama asmens ūkinės veiklos laisvė. Konstitucinio Teismo nutarime buvo konstatuota, kad minėto įstatymo 3 straipsnyje nustatytomis imperatyviomis teisės normomis žalio pieno pirkimo ir pardavimo santykiai yra

			<p>reguliuojami, atsižvelgiant į Lietuvos pieno sektoriaus struktūrinius ypatumus bei jo reikšmę šalies ūkiui ir siekiant teisėtų ir visuomenei svarbių tikslų – užtikrinti žaliao pieno pardavėjų (gamintojų) ir pirkėjų teisėtų interesų pusiausvyrą ginant silpnesnės sutarties šalies, t. y. žaliao pieno pardavėjų, teises ir teisėtus interesus, taip pat visuomenės interesą išlaikyti tvarų Lietuvos pieno ūkį, taigi siekiant ne atskirų asmenų, o bendros tautos gerovės.</p> <p>Taip pat pažymėtina, kad suteikiant teisę pieno tyrimus atlikti kitoms, ne valstybinėms laboratorijoms, atsiranda rizika, kad žaliao pieno pardavėjai patirs spaudimą rinktis vieną ar kitą privačią laboratoriją.</p> <p>Žaliao pieno tyrimų tvarka yra nustatyta Pieno supirkimo taisyklėse, patvirtintose žemės ūkio ministro 2001 m. gegužės 9 d. įsakymu Nr. 146. Šiose taisyklėse nustatyta, kad žaliao pieno pirkėjas atsako už žaliao pieno pirminių kokybės rodiklių ištyrimą tinkamais metodais, tinkamą pieno mėginių paėmimą taisyklėse nurodytu periodiškumu, paruošimą, laikymą, gabenimą ir išsaugojimą iki išsiuntimo į laboratoriją, lydimųjų dokumentų teisingą pildymą, konteinerių plombavimą, operatyvų pieno pardavėjo informavimą apie laboratorijos tyrimo rezultatus.</p>
2.	Lietuvos pienininkų asociacijos „Pieno centras“ 2025-06-30 raštas Nr. S-151	<p>1. Dėl esamos situacijos.</p> <p>(...) Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, siūlytina ir toliau nuosekliai laikytis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2025 m. sausio 22 d. priimtame nutarime Nr. 24 „Dėl Lietuvos Respublikos ūkio subjektų, perkančių ir parduodančių žalią pieną, nesąžiningų veiksmų draudimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2758“ išdėstytos pozicijos, strateginiuose dokumentuose (LRV programoje ir LRV programos nuostatų įgyvendinimo plane) nustatytos krypties ir būtent Lietuvos Respublikos Vyriausybei parengti kokybišką, proporcingą ir teisėtus lūkesčius užtikrinantį Pieno įstatymo projektą.</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Pritarimas Projektui Nr. XVP-395 yra argumentuojamas tuo, kad Konstitucinio Teismo nutarimu buvo pripažinta, kad Lietuvos Respublikos ūkio subjektų, perkančių–parduodančių žalią pieną ir prekiaujančių pieno gaminiiais, nesąžiningų veiksmų draudimo įstatymas Nr. XII-1907, priimtas 2015 m. birželio 25 d., pagal priėmimo tvarką prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijos 5 straipsnio 2, 3 dalims, konstituciniams teisinės valstybės, atsakingo valdymo principams. Todėl įsigaliojus Konstitucinio Teismo nutarimui neliko taikytino pagrindinio (pirminio) įstatymo, reglamentuojančio ūkio subjektų, perkančių–parduodančių žalią pieną ir prekiaujančių pieno gaminiiais, nesąžiningų veiksmų draudimą, ir liko galioti tik pirminį įstatymą vėliau keitę ir papildę įstatymai, kuriais buvo pakeisti Pieno įstatymo 2, 3 ir 5 straipsniai, 6 straipsnio 1 dalis, 14 straipsnis, ir Pieno įstatymas papildytas 7¹ straipsniu.</p>

			<p>Be to, toks Pieno įstatymo pakeitimo įstatymais nustatytas teisinis reguliavimas yra neveiksnius – esant dabartiniam neišsamiam ir nenuosekliam teisiniui reguliavimui, Žemės ūkio agentūra prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – Agentūra), kuri yra atsakinga už Pieno įstatymo įgyvendinimo priežiūrą, neturi pakankamai įgaliojimų visavertei Pieno įstatymo priežiūrai užtikrinti – Agentūrai nebeliko įgaliojimų taikyti sankcijų už Pieno įstatymo pažeidimus.</p> <p>Nebelikus pagrindinio įstatymo, tačiau likus galioti Pieno įstatymo pakeitimo įstatymams, susidarė teisinio reguliavimo spragos, neapibrėžtumas ir nėra užtikrinta teisinio reguliavimo vidinė darna.</p> <p>Atkreiptinas dėmesys, kad Vyriausybė 2025 m. sausio 22 d. nutarime Nr. 24 „Dėl Lietuvos Respublikos ūkio subjektų, perkančių ir parduodančių žalią pieną, nesąžiningų veiksmų draudimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2758“ siūlė Seimui nesvarstyti Lietuvos Respublikos ūkio subjektų, perkančių ir parduodančių žalią pieną, nesąžiningų veiksmų draudimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2758, nurodydama, kad bus vykdomas konsultavimasis su visuomene teisinio reguliavimo pasiūlymams parengti ir iki viešųjų konsultacijų atlikimo nėra tikslinga priimti naujų teisės aktų. Tačiau atsižvelgiant, kad Projektu Nr. XVP-395 nenumatoma nustatyti naujų teisinių reguliavimo nuostatų, o siekiama išspręsti teisinio vakuumo problemą ir užtikrinti, kad iki bus priimtas naujas įstatymas, reguliuojantis teisinius santykius perkant ir parduodant žalią pieną, būtų galima vadovautis Lietuvos Respublikos ūkio subjektų, perkančių–parduodančių žalią pieną ir prekiaujančių pieno gaminiais, nesąžiningų veiksmų draudimo įstatymu visa apimtimi, tikslinga pritarti Įstatymo projektui Nr. XVP-395.</p> <p>Šiuo metu yra vykdomos viešosios konsultacijos teisinio reguliavimo pasiūlymams pieno sektoriuje parengti (apie viešąsias konsultacijas skelbiama čia https://epilietis.lrv.lt/lt/viesosios-konsultacijos-sarasas/teisinio-reguliavimo-pasiulymams-pieno-sektoriuje-parengti/, pasiūlymų laukiama iki spalio 3 d.) Atsižvelgus į konsultavimosi su visuomene rezultatus ir įvertinus Europos Sąjungos teisinį reguliavimą, bus pateikti pasiūlymai dėl</p>
--	--	--	--

			<p>Ūkio subjektų, perkančių–parduodančių žalią pieną ir prekiaujančių pieno gaminiais, nesąžiningų veiksmų draudimo įstatymo tobulinimo.</p> <p>Be to, žemės ūkio ministro 2025 m. liepos 18 d. įsakymu Nr. 3D-380 „Dėl darbo grupės teisinio reguliavimo pieno sektoriuje pasiūlymams parengti sudarymo“ yra sudaryta darbo grupė, kurios tikslas – išanalizuoti galimas reguliacines priemones, siekiant tikslingiau reglamentuoti sutartinius santykius pieno sektoriuje, ir parengti teisinio reguliavimo pasiūlymus, reglamentuojančius sutartinius santykius pieno sektoriuje ir stiprinančius pieno gamintojų padėtį tiekimo grandinėje. Numatyta, kad naujas įstatymo projektas bus pateiktas Seimui 2027 m. I pusm.</p>
		<p>2. Dėl poveikio konkurencijai įvertinimo neatlikimo. (...) Atsižvelgiant į tai, manome, kad Žemės ūkio ministerija pirma turėtų sulaukti Konkurencijos tarybos išvados, antra, vadovaujantis imperatyviomis Konkurencijos įstatymo ir Teisėkūros pagrindų įstatymo normomis, atlikti visapusišką poveikio konkurencijai įvertinimą. Asociacija laikosi nuomonės, kad tik turint šiuos duomenis, galima būtų rengti Vyriausybės išvados projektą, kur, atsižvelgiant į atlikto vertinimo konkurencinei aplinkai rezultatus, būtų sprendžiama dėl Vyriausybės pozicijos Pieno įstatymo projektui</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Atsižvelgiant į tai, kad Įstatymo projektu Nr. XVP-395 siūloma nustatyti reglamentavimą, kuriuo siekiama įgyvendinti Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo nutarimą, tačiau nėra atliekami teisinio reguliavimo esmę keičiantys pakeitimai, numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas nėra atliekamas.</p> <p>Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos Seimo Kaimo reikalų komitetas kreipėsi¹ į Konkurencijos tarybą prašydamas atlikti Projekto Nr. XVP-395 siūlomo reglamentavimo poveikio konkurencijai vertinimą, tačiau, Konkurencijos tarybos vertinimu, atsižvelgiant į tai, kad Projekte Nr. XVP-395 nustatyta reglamentavimu nėra numatyta reglamentuoti iki tol nereglamentuotų santykių arba iš esmės keisti teisinio reguliavimo, nenumatyta įtvirtinti naujų konkurencijos ribojimų, nėra tikslinga atlikti poveikio konkurencijai vertinimo.</p>
3.	Lietuvos žemės ūkio tarybos 2025-07-14 raštas Nr. 025-082	<p>Siūlome:</p> <p>1. Pakeisti įstatymo projekto 1 straipsnio 1 dalį taip:</p> <p>1) ūkio subjektų, parduodančių, perkančių ir prekiaujančių pieno gaminiais, nesąžiningų veiksmų perkant ir parduodant žalią karvių pieną bei perdirbtus jo gaminius draudimą;</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Kadangi siūlymai yra susiję su naujų reguliacinių nuostatų įvedimu, tačiau jos nėra detalizuotos, todėl nėra tikslinga teikiant šį LRV nutarimo projektą diskutuoti dėl naujų nuostatų ir plėsti Pieno įstatymo reguliavimo apimties. Projektu Nr. XVP-395 siekiama nustatyti, kad Lietuvos Respublikos ūkio subjektų, perkančių–parduodančių žalią pieną ir prekiaujančių pieno</p>

¹ 2025 m. birželio 13 d. raštas Nr. S-2025-3071.

	<p>2. Papildyti įstatymo projekto 2 straipsnį. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos, sąvoka:</p> <p>Ūkio subjektas, prekiaujantis pieno gaminiais – ūkio subjektas, parduodantis perdirbtą pieną bei jo produktus fiziniams ir juridiniams asmenims.</p> <p>3. Atitinkamai papildyti įstatymo projekto 3 straipsnį 3 dalimi:</p> <p>3. Ūkio subjektams, prekiaujantiems pieno gaminiais, draudžiama atlikti šiuos nesąžiningus veiksmus:</p> <p>1) ...</p> <p>4. Atitinkamai papildyti įstatymo projekto 10 dalį „Ekonominės sankcijos“.</p> <p>Reglamentuojant santykius tarp žalio pieno gamintojo ir supirkėjo, esame įsitikinę, kad įstatyme turėtų atsirasti reikalavimas pagrįsti žalio pieno pirkimo kainos mažinimą, o mažinimo ribos turi būti aiškiai apibrėžtos. Įstatyme turi būti numatytos pieno rinkos skaidrumą didinančios priemonės, tokios, kaip skelbti informaciją apie vidutines kalendorinio mėnesio pieno pirkimo kainas pagal kiekvieną pieno pirkėją, jas išskiriant pagal pieno pristatymo būdą. Pieno pristatymo būdų įstatyme turi būti išskirta daugiau. Taip pat įstatyme kainų reguliavimas turi remtis ir pieno gamybos savikainos skaičiavimais.</p>	<p>gaminiais, nesąžiningų veiksmų draudimo įstatymo teisinis reglamentavimas būtų nuoseklus, tikslus, aiškus ir sistemingas turinio prasme. Diskusijos dėl naujų reguliacinių nuostatų įvedimo bus vykdomos žemės ūkio ministro 2025 m. liepos 18 d. įsakymu Nr. 3D-380 „Dėl darbo grupės teisinio reguliavimo pieno sektoriuje pasiūlymams parengti sudarymo“ sudarytoje darbo grupėje, atsižvelgiant į viešųjų konsultacijų rezultatus ir galiojančią teisinį reguliavimą.</p> <p>Reikalavimas pagrįsti žalio pieno pirkimo kainos mažinimą yra nustatytas Pieno įstatymo 4 straipsnyje, o mažinimo ribos apibrėžtos 4 straipsnio 1 dalyje („4 straipsnis. Reikalavimas pagrįsti žalio pieno pirkimo kainos mažinimą. 1. Tuo atveju, kai žalio pieno pirkėjas mažina žalio pieno pirkimo kainą, nustatytą žalio pieno pirkimo–pardavimo sutartyje, daugiau negu 3 procentiniais punktais, jis privalo pagrįsti šios kainos mažinimą ir šį pagrindimą pateikti Agentūrai.“).</p> <p>Pieno rinkos skaidrumą didinančios priemonės – informacijos skelbimas apie vidutines kalendorinio mėnesio pieno pirkimo kainas pagal kiekvieną pieno pirkėją, jas išskiriant pagal pieno pristatymo būdą, yra nustatytos Žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros įstatymo 13 straipsnio 5 dalyje.</p> <p>Dėl kainų nustatymo remiantis pieno gamybos savikainos skaičiavimais, yra diskutuojama ES lygiu. Numatyta, kad šių metų pabaigoje EK pateiks vertinimo ataskaitą apie direktyvos 2019/633 įgyvendinimą ES valstybėse narėse, kurioje bus įvertintas ir šis aspektas, nes keletas šalių tokią nuostatą (kad produkto pirkimo kaina negali būti mažesnė už jo gamybos savikainą) yra nustačiusios nacionaliniuose teisės aktuose.</p>
--	--	--